

Natalia Gondek

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Sprawozdanie z XXI Ogólnopolskiego Sympozjum Metafizycznego z cyklu „Zadania Współczesnej Metafizyki”

6 grudnia 2018 roku w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II odbyło się XXI Ogólnopolskie Sympozjum Metafizyczne z cyklu „Zadania Współczesnej Metafizyki” zatytułowane: *Spór o Metafizykę. W 10. rocznicę śmierci ojca prof. Mieczysława A. Krapca*. Zorganizowane zostało ono przez Katedrę Metafizyki KUL, Katedrę Antropologii Filozoficznej i Filozofii Prawa KUL oraz Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwiny. W obradach sympozjum uczestniczyli przedstawiciele: Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, Akademii Ignatianum w Krakowie, Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach oraz Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Sympozjum składało się z pięciu części. Pierwsza z nich została zatytułowana „Czym jest metafizyka?”, druga „Co jest przedmiotem metafizyki?”, trzecia „Rola doświadczenia w punkcie wyjścia”, czwarta „Metafizyka a inne działy filozofii”, piąta zaś „Co M.A. Krapiec wniósł do współczesnej metafizyki (filozofii)?”. Dodatkowo w ramach sympozjum odbyła się sesja plakatowa zatytułowana: „Varia Metafizyczne” oraz okolicznościowa wystawa.

Oficjalne otwarcie sympozjum zainicjowała wypowiedź multimedialna o. prof. M. A. Krapca, byłego Rektora KUL. Pierwszą część obrad zainaugurował wykład wygłoszony przez ks. prof. dr hab. Jarosława Jagiello (UPJPII, Kraków). W swoim wystąpieniu prelegent przedstawił rozumienie metafizyki rozwijane przez ks. Józefa Tischnera. Zaznaczył, iż jedno z pierwszych odkryć metafizyki Tischnera ujawnia się w istotnym dla rozumienia człowieka rozróżnieniu: dobro nie może być utożsamiane z wartościami. Podczas, gdy wartości w świecie mają charakter przedmiotowy – jak stwierdza prelegent – dobro ma wymiar podmiotowy i stanowi

warunek pojawienia się wartości. Dalej zaznaczył, że w przekonaniu Tischnera, filozofia bytu nie jest w stanie dotrzeć do istoty dobra, nie potrafi opisać jego powstania. Dzieje się tak dlatego, że logika dobra nie jest logiką bytu, porządek agatologiczny nie jest porządkiem ontologii. Dobre istnieje poza bytem i niebytem, a więc wylamuje się spod panowania zasad filozofii bytu. Kolejnym prelegentem był dr hab. Sebastian Kołodziejczyk (UJ, Kraków). Prelegent w swoim wykładzie scharakteryzował status sądów metafizycznych w kontekście sporu między deflacionizmem a antydeflacionizmem. Ostatnim prelegentem w tej części był ks. prof. dr hab. Andrzej Maryniarczyk, który w swoim referacie podjął się między innymi następujących zagadnień: problemu rozumienia metafizyki w kontekście rozumienia filozofii w ogóle; zasadności traktowania metafizyki jako filozofii pierwszej oraz jako *ancilla philosophiae*; definicji metafizyki jako punktu odniesienia, dla współczesnych metafizyk.

Obrady drugiej części sympozjum rozpoczął wykład prof. dr hab. Marka Piwowarczyka (KUL). Prelegent w swoim wystąpieniu skoncentrował się na przedmiocie materialnym oraz formalnym metafizyki, dodatkowo przedstawił minimalną koncepcję bytu jako nieanalizowalnego, jednostkowego, niestopniowalnego faktu istnienia czegoś, na koniec odróżnił cztery typy metafizyk, argumentując, że metafizyka potrzebuje ontologii. Następnym prelegentem był ks. prof. dr hab. Jacek Grzybowski (UKSW), który stwierdził, że w dzisiejszych czasach w sposób szczególny przedmiotem refleksji metafizycznej powinny być antropologia (status ciała ludzkiego, natura ludzka), problematyka bioetyczna i współczesne wyzwania bioetyczne (eksperymenty genetyczne, *in vitro*, klonowanie), a także relacja świata rzeczywistego do świata cyfrowego (status bytów wirtualnych). Ostatnim prelegentem tej części Sympozjum był prof. dr hab. Piotr Jaroszyński (KUL). Zdaniem Profesora spór o przedmiot i nazwę trwa po dziś dzień, choć nie został rozstrzygnięty, to jednak samo rozważanie na ten temat jest ciekawe i inspirujące, ponieważ kieruje uwagę człowieka myślącego w stronę szczytów ludzkiej refleksji, jaką budzi poznanie mądrościowe, do którego należy metafizyka.

Kolejna część sympozjum została zatytułowana „Rola doświadczenia w punkcie wyjścia”. Tę część rozpoczął wykład prof. dr hab. Piotra Duchlińskiego (Akademia Ignatianum, Kraków), który w swoim wystąpieniu przedstawił trzy następujące zagadnienia: (1) wpływ tradycji badawczej na sformułowanie punktu wyjścia w poznaniu metafizycznym; (2) następnie przedstawił wybrane źródła, z których może wypływać doświadczenie

metafizyczne; (3) na zakończenie swojego wystąpienia zwrócił uwagę na wkład o. prof. M.A. Krapca w budowanie tomistycznej tradycji badawczej. Następnym mówcą był prof. dr hab. Jacek Wojtysiak (KUL). Prelegent dokonał wyjaśnienia następujących terminów: „punkt wyjścia metafizyki” oraz „doświadczenie” na tle wskazanej przez niego typologii metafizyk. Ostatnim prelegentem tej części był ks. dr hab. Tomasz Duma (KUL). Wskazał, że doświadczenie zachodzi w obrębie kontaktu człowieka jako świadomego podmiotu z otaczającym go światem rzeczy i osób, jak też w odniesieniu do siebie samego. Z perspektywy poznania metafizycznego, mając na uwadze jego bazową rolę w poznaniu ludzkim, należy – zdaniem prelegenta – uchwycić doświadczenie w aspekcie poznawczym i zarazem najbardziej podstawowym, decydującym o uznaniu i rozumieniu innych rodzajów doświadczenia.

Obrazy czwartej części symposium pt. „Metafizyka a inne działy filozofii” rozpoczął prof. dr hab. Zenon Roskal (KUL). W wystąpieniu zatytułowanym „Metafizyka a filozofia przyrody w neotomizmie. Stanowisko Kazimierza Kłósaka i Mieczysława Krapca” prelegent bliżej scharakteryzował nie tylko stanowisko obu autorów w kwestii autonomii filozofii przyrody, ale także pokazał niuanse poznawcze związane z pojęciem autonomii. W tej części obok prof. Z. Roskala wykład wygłosił dr hab. Paweł Gondek (KUL). Prof. Gondek przedstawił metafizyczne podstawy wyodrębniania dyscyplin filozoficznych w teorii bytu. Zdaniem mówcy zostało to dokonane na podstawie ogólnego-egzystencjalnego aspektu badań metafizycznych oraz metodologicznych kryteriów jedności i autonomiczności teorii bytu.

W ramach ostatniej, piątej części Symposium zatytułowanej „Co M.A. Krapiec wniósł do współczesnej metafizyki (filozofii)?” odbyła się dyskusja panelowa, w której uczestniczyli: dr Artur Mamcarz-Plisiecki, przedstawiając Mieczysława A. Krapca rozumienie kultury; dr hab. Gabriela Besler (UŚ), opisując M.A. Krapca wkład do współczesnej metodologii filozofii i filozofii języka; dr hab. Katarzyna Stępień (KUL), przeanalizowała wkład Krapca do współczesnej filozofii prawa i polityki oraz ks. prof. dr hab. Andrzej Maryniarczyk, przedstawił osiągnięcia naukowe M.A. Krapca wniesione do współczesnej metafizyki (filozofii). Zamknięcia symposium dokonał ks. prof. dr hab. Andrzej Maryniarczyk, kierownik Katedry Metafizyki KUL.

Celem tegorocznego symposium było ukazanie metafizyki w kontekście sporów filozoficznych o jej rozumienie, poruszanych w ramach

różnorodnych tradycji. Celem debaty naukowej była odpowiedź na pytanie: czym jest metafizyka, a także co jest jej przedmiotem. Dodatkowo podjęte zostało zagadnienie roli doświadczenia w punkcie wyjścia filozofii, jak również relacji metafizyki do innych działów filozofii. Podstawą tych wszelkich rozważań była 10. rocznica śmierci o. prof. Mieczysława A. Krąpca, jednego z wybitnych polskich metafizyków, a także współtwórcę lubelskiej szkoły filozoficznej. Ponadto, podczas symposium dokonano przypomnienia największych osiągnięć naukowych wniesionych przez o. prof. M.A. Krąpca do współczesnej filozofii (metafizyki). Należy zaznaczyć, iż problematyka i prowadzone dysputy naukowe spotkały się z dużym zainteresowaniem uczestników, pracowników naukowych, jak również studentów i doktorantów. Podjęta podczas symposium problematyka z całą pewnością może stanowić asumpt do podejmowania kolejnych badań w tej materii.